

DigiOne-ekosysteemin pelisäännöt v.1.0

DigiOne-hanke

DigiOne-ekosysteemin pelisäännöt

v.1.0

Tämä dokumentti pitää sisällään ehdotuksen pelisäännöistä DigiOne-ekosysteemin toimijoille. Pelisääntöjä on laadittu ja laaditaan yhdessä ekosysteemiin liittymistä suunnittelevien toimijoiden kanssa.

Johdanto

DigiOnessa rakennetaan yhdessä koulutusalan toimijoiden kanssa kansallinen digitaalinen palvelualusta ja sen ympärille luodaan koulutuksen ekosysteemi, johon opetuksen järjestäjien, palvelujen- ja sisällöntuottajien sekä muiden koulutusalan toimijoiden on mahdollista liittyä. DigiOnessa kootaan koulutuksen digitaaliset palvelut yhteen helpokäyttöiseksi kokonaisuudeksi, varmistetaan koulutukseen liittyvän datan hyödynnettävyys sekä liitetään kansalliset tietovarannot ja palvelut osaksi kokonaisuutta.

DigiOne-ekosysteemi ei synny itsestään vaan pelisääntöjä tarvitaan toimintaympäristön puitteiden luomiseksi ja yhteistyön onnistumiseksi. Näissä pelisäännöissä kuvataan mm. ekosysteemin tavoitteita, vaatimuksia ja hyötyjä. Pelisääntöjen tavoitteena on luoda puitteet ja viitekehys ekosysteemille. Eri osapuolten välisissä sopimuksissa määritellään tarkemmin osapuolten vastuut ja velvollisuudet. Koulutuksen järjestäjät tekevät sopimuksen Kuntien Tieran kanssa liittyessään DigiOneen. Sisällön- ja palveluntuottajat tekevät sopimukset Kuntien Tieran kanssa ja lisäksi tarvittaessa koulutuksen järjestäjien kanssa. DigiOne-hankkeen aikana noudatetaan mukana olevien kaupunkien ja Kuntien Tieran välistä yhteistyösopimusta ja hallintamallia. Hankkeen jälkeinen jatkokehitys- ja ylläpitosopimus ja hallintamalli tullaan määrittämään ennen hankkeen päättymistä.

Pelisääntöjen tavoitteena on luoda kaikille osapuolille luotettava ja reilu ekosysteemi, jossa on tilaa myös joustavuudelle ja innovatiivisuudelle. DigiOnen pelisäännöt ovat julkisia. Lainsäädännön muuttuessa pelisääntöjä on oikeus tarkistaa muutosten perusteella. Lisäksi pelisääntöjä arvioidaan säännöllisesti ja päivitetään tarvittaessa yhdessä ekosysteemin toimijoiden kanssa. Pelisääntöjen päivityksen hyväksyntäprosessi määritellään myöhemmin hankkeen aikana.

Kuva 1. DigiOne-ekosysteemissä huolehditaan oikeuksien ja velvollisuuksien tasapainosta, jotta kaikki toimijat kokevat saavansa lisäarvoa ekosysteemiin kuulumisesta.

Sisällysluettelo

Johdanto	1
1 DigiOne-ekosysteemin tarkoitus	3
2 Mitä ekosysteemissä toimiminen edellyttää?	4
3 Avoin ja ajantasainen viestintä toiminnan lähtökohtana	5
4 Hankintamenettelyillä tuetaan ekosysteemin toimintaa	6
5 Ekosysteemiin liittymisen ehdot eri toimijoille	7
6 Tietosuoja- ja tietoturva-asiat huomioidaan kaikilla tasoilla	8
7 Omien tietojen hallinta	9
8 Tiedon käyttö ja luovuttaminen	10
9 DigiOne-palveluiden ja sisältöjen kehittäminen	13
Sanasto	16

1 DigiOne-ekosysteemin tarkoitus

1.1 [DigiOne-ekosysteemin](#) toiminnan ja palveluiden kehittämisen lähtökohtana on oppijan oppiminen ja hyvinvointi.

[DigiOne](#) tarjoaa laadukkaat digitaaliset [palvelut](#) ja sisällöt koulutuksen järjestämiseen. Helppokäyttöisten palveluiden [käyttäjiä](#) ovat [koulutuksen järjestäjän](#) henkilöstö sekä [huoltajat](#) ja [oppijat](#).

[Palvelualustalle](#) liittyneet palvelut ja sisällöt tarjoavat yhdenmukaisemmat ja yhdenvertaisemmat mahdollisuudet oppimiseen ja vähentävät siten taitojen eriytymistä luokissa ja oppilaitoksissa sekä alueellisesti ja kansallisesti.

DigiOnen palvelut on määritelty palvelumallissa. DigiOnen ydinpalveluita ovat:

- Oppilaitoshallinta ja vuosisuunnittelu
- Luku- ja työjärjestysten hallinta
- Opetuksen suunnittelu ja arvioinnin dokumentointi
- Kodin ja koulun yhteistyö
- Hakeminen, dokumentointi ja päätöksenteko
- Kokoava käyttöliittymä

Yhteen toimivien palveluiden avulla, opettajien ja muun kouluhenkilökunnan mahdollisuudet suunnitella opetusta ja tarvittavia tukitoimia parantuvat. Lisäksi oppijoiden oppimisen seuraaminen sekä palauteenanto monipuolistuu ja helpottuu. Tämä vapauttaa aikaa oppijoiden tukemiseen ja vuorovaikutukseen ja siten edistää hyvinvointia.

Ekosysteemin liittyessään kukin toimija sitoutuu edistämään omalta osaltaan lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia.

1.2 DigiOne-ekosysteemi tähtää toiminnan muutokseen ja pedagogisen toimintakulttuurin kehittämiseen.

DigiOne toimijat edistävät omalta osaltaan [valtakunnallisen](#) ja [paikallisen opetussuunnitelmien](#) mukaisen pedagogisen toimintakulttuurin ja johtamisen muutosta. Muutosta edistetään mm. luomalla toimiva ja monipuolinen kokonaisuus digitaalisista koulutuksen palveluista. [Tiedolla johtamisen](#) mahdollisuuksia parannetaan helpottamalla datan jakamista ja saatavuutta.

DigiOnen omistajat huolehtivat, että DigiOnen vaikutukset eri kohderyhmille arvioidaan ja huomioidaan.

1.3 [DigiOne-alustatalous ekosysteemi](#) tuo hyötyä kaikille ekosysteemissä mukana oleville osapuolille.

DigiOne edistää datan vapaata liikkuvuutta sekä uusien ja innovatiivisten koulutusteknologiapalveluiden kehittämistä.

DigiOnelle tullaan määrittelemään [hallintamalli](#), jonka avulla varmistetaan [alustan](#) ja [ekosysteemin](#) pitkäjänteinen kehitys. Hallintamallin avulla varmistetaan, että ekosysteemin eri tahot ovat edustettuna DigiOnessa. [DigiOnen omistajat](#) varmistavat, että [alustatalousekosysteemin](#) ylläpitämiseen ja kehittämiseen on sitouduttu ja siihen on varattu riittävästi resursseja.

DigiOne tuo synergiaetua [omistajilleen](#), [koulutuksen järjestäjille](#), [palveluiden](#) ja [sisällöntuottajille](#) muun muassa luomalla standardoidut tietomallit ja [rajapinnat](#), karsimalla päällekkäistä työtä ja tekemällä yhteistyötä mm. hankintojen, integraatioiden sekä tietoturvan ja -suojan osalta.

Lisäksi palveluiden yhteentoimivuus ja yhdenmukaisuus edistää mm. tietojen siirtymistä koulutuksen järjestäjältä toiselle, koulutuksen järjestäjän ja palvelun tuottajan välillä sekä eri viranomaisten välillä. Nämä kohdat on kuvattu tarkemmin näissä pelisäännöissä.

1.4 Laadukkaat ja helppokäyttöiset palvelut ovat ekosysteemin elinvoimaisuuden ja kehittymisen lähtökohtana.

DigiOnessa on tavoitteena luoda ja kehittää helppokäyttöisiä ja helposti käyttöönotettavia tarkoituksenmukaisia koulutuksen [palveluita](#).

2 Mitä ekosysteemissä toimiminen edellyttää?

2.1 DigiOne-ekosysteemin osapuolet sitoutuvat noudattamaan ekosysteemin arvoja, tavoitteita ja pelisääntöjä.

DigiOnen arvot ovat oppiminen, yhteistyö, yhdenvertaisuus ja käyttäjäkeskeisyys.

DigiOnen tärkeimpänä arvona on oppiminen, ja hyvinvointi on oppimisen perusedellytys.

Ymmärrämme, että uudenlainen ekosysteemi ei voi syntyä ilman jatkuvaa oppimista.

Ekosysteemi ei synny ilman uudenlaista yhteistyötä. Haluamme aidosti tuoda eri toimijat yhteen ja sitä kautta synnyttää jokaiselle toimijalle lisäarvoa. Ekosysteemi on avoinna kaikille halukkaille toimijoille, jotka sitoutuvat noudattamaan yhteisiä pelisääntöjä.

Suomalaisen opetussuunnitelman vahvuus on yhdenvertaisuus. Haluamme tukea kutakin oppijaa hänen omista lähtökohdistaan.

Käyttäjäkeskeisyys on kaiken suunnittelumme ja palveluidemme perustana. Helppo liittyminen DigiOne yhteisöön houkuttelee käyttäjiä ja palveluntuottajia palvelualustaamme.

Arvojen lisäksi DigiOne-ekosysteemin osapuolet sitoutuvat huomioimaan toiminnassaan myös eettiset näkökulmat sekä oppijan ikään ja kehitystasoon liittyvät seikat.

2.2 DigiOne-ekosysteemin osapuolet noudattavat lakeja ja säädöksiä sekä valtion viranomaisten ohjeistuksia ja määräyksiä, joita koulutuksen järjestämiseen, yksilön oikeuksiin, tietojen käsittelyyn ja palveluiden tuottamiseen on säädetty.

Lait määrittelevät velvollisuuksia kullekin DigiOnen osapuolelle. Jokainen ekosysteemin osapuoli on velvollinen seuraamaan ja noudattamaan palveluaan koskevia lakeja ja velvollisuuksia. Lisäksi ekosysteemin osapuolet huolehtivat yhdessä siitä, että kaikilla on ajantasainen tieto DigiOnea koskevista laeista ja säädöksistä.

Palvelusopimuksissa määritellään tarkemmat vastuut ja velvollisuudet lakien ja säädösten muutosten huomioimisesta.

2.3 DigiOne-ekosysteemin tavoitteena on kasvaa ja kehittyä, mikä vaatii kaikkien osapuolten kehityspanosta ja toimia sen eteen.

Ekosysteemin kehittyminen vaatii aktiivista osallistumista ja kehityspanosta kaikilta ekosysteemin osapuolilta.

[Palvelun-](#) ja [sisällöntuottajat](#) sitoutuvat kehittämään palvelua sopimuksissa määritellyllä tavalla.

Kuntien Tiera vastaa DigiOnen markkinoinnista ja uusien kuntien liittymisestä DigiOneen. DigiOnessa mukana olevat [koulutuksen järjestäjät](#) osallistuvat DigiOneen liittyvän tiedon ja kokemusten jakamiseen sekä tukevat uusia koulutuksen järjestäjiä DigiOneen liittymisessä.

2.4 DigiOne-ekosysteemin prosesseja, palveluita ja datan hyödyntämistä arvioidaan säännöllisin väliajoin.

Ekosysteemin toimivuuden ja laadun arvioinnista vastaavat [DigiOnen omistajat](#). Kaikilla ekosysteemin osapuolilla on oikeus ja velvollisuus olla mukana arvioinnissa.

Palvelun- ja sisällöntuottajien hankintasopimuksissa määritellään, miten ja milloin arviointi toteutetaan ja kuka siitä vastaa.

Tavoitteena on kehittää koko alustatalousekosysteemiä arviointitiedon avulla. Arviointitietoa jaetaan avoimesti ekosysteemin eri osapuolille, huomioiden kuitenkin tietosuoja, liikesalaisuudet tai muut sopimukselliset tai juridiset rajoitukset.

3 Avoin ja ajantasainen viestintä toiminnan lähtökohtana

3.1 DigiOne-ekosysteemin toiminnasta kerrotaan avoimesti, tasapuolisesti ja selkeästi.

Ekosysteemin toimijat näkevät ajantasaisen, täsmällisen ja avoimen viestinnän yhtenä ekosysteemin menestymisen tekijänä. Jokainen toimija ekosysteemissä vastaa omalta osaltaan viestinnän onnistumisesta.

Viestinnän lähtökohtana on avoimuus ja sen tavoitteena on tehdä mm. ekosysteemin pelisäännöt ja sopimukset läpinäkyviksi ja olla aktiivisesti vuorovaikutuksessa ekosysteemin eri toimijoiden kanssa. Kun kynnys hankkia itseä mietittyttävää tietoa on pieni, vältytään turhilta väärinymmärryksiltä.

3.2 DigiOnen toiminnanmuutosta ja käyttöönottoa tuetaan viestinnällä.

Viestinnän tulee tavoittaa kaikki keskeiset toimijat ja se suunnitellaan eri kohderyhmät ja saavutettavuusvaatimukset huomioiden.

Keskeiset linjaukset ja päätökset viestitään DigiOnen organisoimana. DigiOne tukee jäsenkunnissa tapahtuvaa viestintää.

4 Hankintamenettelyillä tuetaan ekosysteemin toimintaa

4.1 DigiOnen omistajat vastaavat siitä, että käytetyt hankintamenettelyt kannustavat ja edistävät innovatiivisten uusien palveluiden syntymistä.

Hankintastrategiassa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että valituilla hankintamenettelyillä ei liiaksi rajoiteta markkinoiden kehittymistä. Hankintatapa valitaan siten, että se kannustaa innovatiivisten uusien palveluiden syntymiseen. Hankintamenettelyt pohjautuvat ajantasaisiin lakeihin, oikeuskäytäntöön ja viranomaisohjeisiin.

4.2 DigiOnen omistajat vastaavat siitä, että DigiOneen liittyvien hankintojen tekeminen on mahdollisimman helppoa kunnille ja koulutuksen järjestäjille.

DigiOne-hankinnat toteutetaan pääasiassa siten, että hankittavia järjestelmiä tai palveluita voidaan tarjota kaikille DigiOnen osapuolille. Koulutuksen järjestäjä voi DigiOnen ydinpalveluiden lisäksi valita käyttöönsä haluamansa kaupalliset palvelut.

[Puitejärjestelykilpailutuksissa](#) huomioidaan yhteishankintoja koskevat rajoitukset sopimusta käyttävien tahojen yksilöimisestä tarjouspyynnössä. Lähtökohtaisesti Kuntien Tiera valmistelee ja toteuttaa kilpailutukset. [Dynaamisten hankintajärjestelmien](#) osalta Kuntien Tiera vastaa osallistumishakemuksien käsittelystä. Kunnat ja koulutuksen järjestäjät vastaavat varsinaisten kilpailutusten tekemisestä.

4.3 DigiOne-hankinnoissa huomioidaan arkkitehtuurinen, tekninen ja toiminnallinen yhteentoimivuus DigiOne-palvelukonaisuuden kanssa sekä palveluita koskevat lait ja säädökset.

Palveluita koskevat keskeiset lait:

- Suomen perustuslaki (731/1999)
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (2016/679) luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (yleinen tietosuojasäädös)
- Tietosuojalaki (1050/2018)
- Kuntalaki (410/2015)
- Oppivelvollisuuslaki (1214/2020)
- Perusopetuslaki (628/1998)
- Lukiolaki (714/2018)
- Oppilas- ja opiskeluhoitolaki (1287/2013)
- Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998)
- Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002)
- Lastensuojelulaki (417/2007)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2016/2102) julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2018/1724 tietoja, menettelyjä sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluja saataville tarjoavan yhteisen digitaalisen palveluväylän perustamisesta
- INSPIRE-direktiivi (EY 2/2007) / Laki paikkatietoinfrastruktuurista (421/2009)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1024 avoimesta datasta ja julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä (avoimen datan direktiivi)
- Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019)
- Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019)
- Määräys sähköisten asiakirjallisten tietojen käsittelystä, hallinnasta ja säilyttämisestä

- Määräys opetuksen ja koulutuksen järjestäjien tietojen toimittamisesta.

Myös muut lait ja säädökset voivat koskea ekosysteemiä.

5 Ekosysteemiin liittymisen ehdot eri toimijoille

5.1 DigiOnen omistajat sitoutuvat noudattamaan ekosysteemin avoimuuden periaatetta.

DigiOnen omistajia ovat kehittäjäkunnat Espoo, Jyväskylä, Lahti, Tampere, Turku, Oulu ja Vantaa sekä Kuntien Tiera. Hankkeen jälkeen DigiOnessa mukana olevia koulutuksen järjestäjiä edustaa Kuntien Tiera. Tulevaisuuden DigiOnen hallintamalli ja siihen kuuluva edustajisto tullaan määrittämään ennen hankkeen päättymistä.

5.2 Koulutuksen järjestäjä liittyy DigiOne-ekosysteemiin sitoutumalla näissä pelisäännöissä ja palvelusopimuksessa määriteltyihin ehtoihin.

Koulutuksen järjestäjillä tarkoitetaan kuntia ja kuntayhtymiä sekä muita koulutuksen järjestäjiä, joiden tehtävänä on järjestää koulutusta.

DigiOneen liittyvät kunnat tekevät sopimuksen Kuntien Tieran kanssa DigiOnen käyttöön otosta. Käyttöönotto edellyttää liittymistä Kuntien Tieraan. Yksityisten koulujen ja oppilaitosten tarkempi liittymisprosessi ja liittymäsopimukset tullaan määrittämään siihen mennessä, kun uusien koulutuksen järjestäjien liittyminen on mahdollista.

Koulutuksen järjestäjän tulee huolehtia vastualueensa riittävästä laitekannasta ja verkkoyhteyksistä DigiOnen palveluiden sujuvuuden ja toimivuuden varmistamiseksi. Vaatimukset käytettäville laitteille ja verkkojen kapasiteeteille tarkennetaan palveluiden kehittämisen yhteydessä.

5.3 Koulutuksen järjestäjä liittää opetuksen järjestämiseen liittyvät käyttäjät DigiOne-ekosysteemiin.

[Koulutuksen järjestäjä](#) liittää [käyttäjän DigiOne-ekosysteemiin](#). Opetuksen ja koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömien henkilötietojen käsittely perustuu lakisääteisen veloitteen noudattamiseen, eikä erillistä suostumusta alustaan liittymiseen ja välttämättömien tietojen käsittelyyn tarvita.

DigiOnen käyttäjiä ovat mm. oppijat, huoltajat, opettajat, hallinto ja muu koulutuksen järjestäjän henkilökunta. Ensimmäisen kirjautumisen yhteydessä käyttäjä saa nähtäväksi palvelua koskevan, julkisesti saatavilla olevan tietosuojaselosteen.

5.4 Palvelun- ja sisällöntuottaja liittyy DigiOne-ekosysteemiin sitoutumalla näissä pelisäännöissä ja/tai DigiOnen sopimuksissa määriteltyihin ehtoihin.

Palveluntuottajilla tarkoitetaan yrityksiä ja julkisen hallinnon digitaalisten palveluiden tuottajia. tarkoitetaan yrityksiä ja julkisen hallinnon digitaalisten palveluiden tuottajia. Sisällöntuottajilla tarkoitetaan oppimateriaalin kaupallisia ja ei-kaupallisia tuottajia ja jakelijoita.

Palvelun ja sisällöntuottajat voivat liittyä DigiOne-ekosysteemiin rekisteröitymällä palvelualustan [testi- ja kehitysympäristöön](#).

Kun palvelun tai sisällöntuottajan palvelu liitetään [DigiOne-palvelualustalle](#), osapuoli sitoutuu näihin pelisääntöihin ja muihin hankintasopimuksissa tai muussa sopimuksissa määriteltyihin ehtoihin.

5.5 Tutkimustahojen liittyminen DigiOne-ekosysteemiin ja tietojen käyttö tutkimuksessa määritellään myöhemmin.

Tutkimustahoilla tarkoitetaan mm. yliopistoja, korkeakouluja, tutkimuslaitoksia sekä itsenäisiä tutkijoita.

Tavoitteena on, että tutkimustahot voisivat DigiOnen avulla kerätä helposti ja ajantasaisesti tutkimusaineistoa vertailtavassa muodossa. DigiOnen palveluista kerättyjä tietoja voidaan hyödyntää tutkimuskäytössä, esimerkiksi akateemisissa julkaisuissa tai kansallisissa tutkimuksissa.

Tutkimuskäyttöön kerättävän tiedon kohdalla tullaan määrittelemään lupakäytännöt tarkemmin. Koulutuksen järjestäjien näkökulmasta tavoitteena on, että he voivat hyödyntää tutkimusten tuloksia nykyistä helpommin oppimisen ja hyvinvoinnin edistämiseen opetuksessa ja johtamisessa.

5.6 Testi- ja kehitysympäristöön liittyminen ja sieltä saatava testidata on ilmaista palvelun- ja sisällöntuottajille.

Hankkeen aikana testi- ja kehitysympäristöön liittyminen ja sieltä saatava anonyymi testidata on ilmaista palvelun- ja sisällöntuottajille. Myöhemmin voidaan tehdä päätöksiä palvelualustaan liittymismaksuista tai tuotantodatan luovutusmaksuista.

5.7 Koulutus, tukiresurssit ja aktiivinen viestintä mahdollistavat DigiOne-palveluiden sujuvan käytön.

Kuntien Tiera vastaa pääkäyttäjien tuesta ja koulutuksesta. Tähän liittyvistä kustannuksista sovitaan erikseen sopimuksissa Kuntien Tieran ja koulutuksen järjestäjän välillä.

Koulutuksen järjestäjät vastaavat henkilökunnan koulutuksesta ja tarjoavat huoltajille ja oppijoille riittävästi tietoa ja tukea palveluista.

Tekniset tukiresurssit varmistetaan hankintasopimuksissa palvelun käytön elinkaaren ajaksi. Teknisen tuen tarjoaminen suunnitellaan tarkemmin ennen palveluiden käyttöönottoa.

6 Tietosuoja- ja tietoturva-asiat huomioidaan kaikilla tasoilla

6.1 Ekosysteemiin liittyvät toimijat näkevät tietosuojan ekosysteemin menestymisen keskeisenä tekijänä ja sitoutuvat noudattamaan sopimuksissa erikseen määritellyjä tietosuoja vaatimuksia.

DigiOnessa noudatetaan yleisiä tietosuojaan- ja turvaan liittyviä velvoitteita ja lainsäädäntöä. Näitä velvoitteita on kuvattu laajemmin Opetushallituksen laatimassa kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen [Tietosuojaoppaassa](#).

DigiOnen omistajat valvovat itse kehittämiensä palveluiden ja DigiOne-alustan tietosuoja ja -turvaa, varautuvat asianmukaisesti mahdollisiin riskeihin sekä seuraavat niihin liittyviä lainsäädännöllisiä muutoksia.

Palvelun- ja sisällöntuottajat vastaavat kehittämiensä palveluiden tietosuoja- ja tietoturva vaatimusten täyttymisestä ja mahdollisten lainsäädännöllisten muutosten huomioimisesta.

DigiOne-palveluiden tietosuoja sekä tietoturvasuus varmistetaan säännöllisillä auditoinneilla. Kaikilla ekosysteemin toimijoilla on velvollisuus nostaa esiin mahdollisia ekosysteemissä ilmeneviä tietosuoja- ja tietoturvaongelmia. Palvelun- ja sisällöntuottajat tallentavat tiedot tietoturvallisesti. Tarkemmat tietoturva vaatimukset sisällytetään hankinta- ja yhteistyösopimuksiin.

6.2 DigiOne valmistelee tietosuoajatyon rekisterinpitäjän puolesta.

DigiOnen omistajat laativat DigiOnen [ydinpalveluista](#) tietosuojan riskiarviot, joita rekisterinpitäjät voivat hyödyntää. Arviointien hyväksyntä on kunkin rekisterinpitäjän vastuulla. Keskitetty tietosuoajatyo säästää resursseja ja varmistaa laadukkaat tietosuoajakäytännöt.

6.3 DigiOne kokoaa eri palveluiden tietosuoajelosteet yhdeksi kokonaisuudeksi, josta käyttäjä näkee mitä tietoja käyttäjistä tallennetaan ja kuinka tietoja muuten käsitellään.

Kaupallisen palvelun tulee kyetä antamaan rajapinnan kautta määritellyt tiedot, tietosuoajelostetta varten. Tietosuoajelostetta varten tarvittavia tietoja ovat esimerkiksi palvelun käyttämät tiedot, käytön tarkoitus ja sen perusteet, mahdolliset tietojensiirrot sekä esimerkiksi tieto siitä, jääkö tiedosta paikallisia kopioita. Tämä on tahtotila ja vaatii tarkempaa määrittelytyötä.

Tietojen käytön informoinnissa tulee välttää tarpeettoman monimutkaista ilmaisutapaa sekä liian oikeudellista, teknistä tai muuta erikoisalan kieltä tai sanastoa ja se tulee tehdä käyttäjän ikä- ja kehitystaso huomioiden. Kun henkilötietojen käsittely on monimutkaista, teknistä tai odottamatonta, [rekisteröidylle](#) tulisi selittää käsittelyn tärkeimmät seuraukset, eli miten käsittely vaikuttaa rekisteröityyn.

7 Omien tietojen hallinta

7.1 Käyttäjällä on käsittelyperusteesta riippuen oikeus omien tietojen hallintaan.

Käyttäjällä on oikeus:

- tarkastaa, mitä tietoja sovelluksessa käsitellään,
- vaatia virheellisten tai epätarkkojen tietojen oikaisemista,
- vaatia tietojen poistamista,
- vaatia tietojen käsittelyn rajoittamista,
- vastustaa tietojen käsittelyä,
- saada tiedot ja siirtää ne toiselle rekisterinpitäjälle sekä peruuttaa antamansa suostumus milloin tahansa, jos käsittely perustuu suostumukseen sekä

Rekisteröidyllä ei välttämättä ole kaikkia edellä mainittuja oikeuksia kaikissa käsittelytilanteissa, sillä oikeudet riippuvat muun muassa käsittelyyn sovellettavasta käsittelyperusteesta. Koulutuksen järjestäjä tai muu viranomainen voi rajoittaa käyttäjän oikeutta tietoihinsa perustuen lakisääteisen tehtävän toteuttamiseen.

Palveluita tulee kehittää niin, että omien tietojen tarkastaminen ja hallinta on käyttäjälle mahdollisimman helppoa.

7.2 Käyttäjä huolehtii DigiOnessa tarvittavien tietojen antamisesta, päivittämisestä ja oikeellisuudesta.

Osa oppijan perustiedoista, kuten nimi ja osoitetiedot, tulevat Digi- ja väestötietoviraston tietojärjestelmistä ja Opetushallituksen Opintopolku-palvelusta. Täydennettävät perustiedot lisätään suoraan DigiOneen.

Käyttäjä tai hänen huoltajansa vastaa tietojen päivittämisestä DigiOneen ja Digi- ja väestötietoviraston järjestelmiin. Digi- ja väestötietovirastossa ylläpidettäviä tietoja ovat esim. nimi- ja osoitetiedot, kotikunta sekä äidinkieli. Koulutuksen järjestäjällä on myös vastuu tarkastaa säännöllisesti oppijan perustiedot.

Tietoja voi tulla automaattisesti myös muista järjestelmistä, kuten koulutuksen järjestäjän henkilökunnan tiedot kunkin kunnan omasta henkilöstöhallinnan järjestelmästä.

Tulevaisuudessa tietoa voi tulla myös muilta palveluntarjoajilta, jolloin käyttäjää tiedotetaan asiasta tietosuojaselosteessa.

8 Tiedon käyttö ja luovuttaminen

8.1 Koulutuksen järjestäjä vastaa rekisterinpitäjänä siitä, että henkilötietoja käsitellään lainmukaisesti koko henkilötietojen käsittelyn elinkaaren ajan

Koulutuksen järjestäjä vastaa rekisterinpitäjänä siitä, että henkilötietoja käsitellään lainmukaisesti koko henkilötietojen käsittelyn elinkaaren ajan, eli aina tietojen keräämisestä niiden tuhoamiseen saakka. Koulutuksen järjestäjälle kuuluu rekisterinpitäjänä useita velvollisuuksia, ja sen on varmistettava, että niitä kaikkia noudatetaan edellä mainittuna aikana. Koulutuksen järjestäjän on lisäksi pystyttävä osoittamaan, että kaikkia velvollisuuksia on noudatettu asianmukaisesti. Koulutuksen järjestäjän on myös tehtävä yhteistyötä tietosuojavaltuutetun toimiston kanssa sen valvontatehtävien suorittamiseksi ja annettava sille tarvittavat tiedot valvonnan suorittamista varten. (Lähde: [Opetushallituksen Tietosuojaopas](#)).

Osa tietojen käsittelystä perustuu suostumukseen. Suostumukset kerätään tapaus- ja palvelukohtaisesti.

Kaupallisten palveluiden käyttäjiä koskevat suostumukset ja sitoumukset tarkentuvat palveluiden kehittämisen tai hankintojen edetessä.

Koulutuksen järjestäjälle rekisterinpitäjänä kuuluvat velvollisuuksista on kerrottu tarkemmin [Opetushallituksen Tietosuojaoppaassa](#).

8.2 Palveluntuottajat ja Kuntien Tiera toimivat henkilötiedon käsittelijöinä rekisterinpitäjien puolesta.

Koulutuksen järjestäjät toimivat kukin itsenäisinä henkilötietojen rekisterinpitäjinä niiden tietojen osalta, jotka tarvitaan oppimisen ja koulutuksen järjestämiseen. Palveluntuottajat ja Kuntien Tiera käsittelevät henkilötietoja rekisterinpitäjien puolesta.

8.3 DigiOnele luodaan datastrategia hankkeen aikana.

DigiOnessa luodaan hankkeen aikana digistrategia, jossa määritellään tarkemmin datan käyttöön, hallintaan ja hyödyntämiseen liittyvä visio, tavoitteet, tietoarkkitehtuuri, tiekartta sekä vaadittavat toimenpiteet. Samalla varmistetaan, että DigiOnen tietomallinnuksessa huomioidaan datastrategiassa määritellyt tavoitteet.

8.4 Tavoitteena on anonymisoidun datan vapaa liikkuvuus huomioiden eettiset, tietosuojan ja tietoturvaan liittyvät näkökulmat.

Tahtotila on, että dataa voidaan hyödyntää tiedolla johtamisessa ja kasvatuksen ja koulutusalan tutkimuksissa sekä koulutuksen ja hyvinvoinnin palveluiden tuottamisessa ja kehittämisessä. Tavoitteena on, että kasvatus- ja koulutussektorille syntyy uusia innovatiivisia palveluita.

Koulutuksen järjestäjät ja Kuntien Tiera heidän valtuuttamaan voivat luovuttaa anonymisoitua dataa yhteiskunnallisiin tarkoituksiin, esimerkiksi tutkimuslaitosten käyttöön. Datat käsittelystä ja luovutuksesta aiheutuneet kustannukset voidaan periä datan hyödyntäjältä.

[Anonymisoituja tietoja](#) ei enää katsota henkilötiedoiksi. Niihin ei sovelleta tietosuojasäännöksiä. Rekisterinpitäjän on kuitenkin huomioitava tietosuojalainsäädännön velvoitteet silloin, kun se aikoo anonymisoida hallussaan olevia henkilötietoja, koska anonymisointi pitää sisällään henkilötietojen käsittelyä kuten poistoa ja muokkaamista. Rekisterinpitäjän on tällöin varmistuttava muun muassa siitä, että henkilötiedot on alun perin kerätty laillista käyttötarkoitusta varten ja että anonymisoitujen tietojen hyödyntäminen on mainittu yhtenä tiedon käyttötarkoituksena. Sen sijaan [pseudonymisoidut tiedot](#) katsotaan henkilötiedoiksi ja niiden käsittelyssä noudatetaan henkilötietoja koskevia velvoitteita.

8.5 Oppijaan liittyvä tieto kertyy oppijan ympärille ja kulkee mukana koko opinpolun ajan.

Tieto kulkee oppijan mukana kouluasteelta toiselle ja koulutuksen järjestäjältä toiselle. Osan tiedoista voidaan siirtää suoraan, osa vaatii huoltajan tai oppijan hyväksynnän.

Koulutuksen järjestäjällä on oikeus luovuttaa toiselle koulutuksen järjestäjälle ne tiedot, jotka tällä on oikeus lain mukaan saada.

Tietoa käsitellään käsittelyperusteiden mukaisesti ja säilytetään määritellyn säilytysajan puitteissa.

8.6 Tieto lisätään DigiOne-alustan palveluihin vain kerran.

DigiOneen kertaalleen lisättyjä tietoja hyödynnetään myöhemmissä käyttötapauksissa, jotta samoja tietoja ei tarvitse tiedustella käyttäjältä uudestaan.

Kun tieto tallennetaan DigiOneen, tieto jaetaan lainsäädännön ja annettujen suostumusten sallimassa laajuudessa myös muihin DigiOne-ekosysteemin palveluihin.

Kaikki DigiOne alustaan liitettävät palvelut on pyrittävä rakentamaan niin, että tietoja ei kysytä käyttäjältä useaan kertaan.

8.7 Henkilötiedon luovuttaminen tilastointiin ja viranomaiskäyttöön

Kun henkilötietoja tallennetaan, palveluita käytetään tai muulla viranomaisella on lakiin perustuva oikeus saada tiedot, ei oppijan tai huoltajan suostumusta tietojen käsittelemiseen ja luovuttamiseen tarvita.

Tietojen käsittelyyn ja luovuttamiseen käytetään hallittua tietosuojamenettelyä.

8.8 Palvelun- ja sisällöntuottajat voivat käyttää anonymisoitua dataa DigiOne palveluiden kehittämiseen.

Tämä on tahtotila, jota tulee tarkentaa, menettelyt kuvata sekä varmistaa tapauskohtaisesti lainsäädännön näkökulmasta.

Palvelun- ja sisällöntuottajat voivat käyttää anonymisoitua tietoa ainoastaan DigiOneen liitetyn tai liitettävän palvelun kehittämisen. Muuhun käyttötarkoitukseen tarvitaan DigiOnen ja tarvittaessa koulutuksen järjestäjien lupa. DigiOne ei kuitenkaan halua rajoittaa DigiOneen liitettyjen palveluiden myymistä muille asiakkaille ja liittämistä muihin alustoihin.

Palvelun- ja sisällöntuottajilla ei ole oikeutta luovuttaa dataa eteenpäin kolmansille osapuolille, esim. markkinointitarkoituksiin, ilman käyttäjän ja koulutuksen järjestäjän suostumusta. Palvelun- ja sisällöntuottajien oikeudet anonymisoidun tiedon käyttämiseen määritellään tarkemmin liittymissopimuksissa. [Tiedon anonymisoinnin](#) tason tulee vastata erikseen määriteltäviä vaatimuksia. Palvelun- ja sisällöntuottajilla on velvollisuus käsitellä tietoja huomioiden eettiset, tietosuojan ja tietoturvaan liittyvät näkökulmat.

Koulutuksen järjestäjällä on oikeus saada pyydettyä ja veloitusetta palvelun- ja sisällöntuottajilta oppimiseen liittyvä data ja sen pohjalta tehdyt johtopäätökset tai analyysit.

8.9 Palvelun- ja sisällöntuottajilla on velvollisuus luovuttaa kaikki koulutuksen järjestämiseen ja arviointiin liittyvä data takaisin alustalle, siltä osin kuin kyseisten rajapintojen ja sopimusten osalta on määritetty.

Jotta koulutuksen järjestäjän lakisääteisten tehtävien tekeminen saadaan sujuvaksi, ekosysteemiin liittyvät palvelut lähettävät koulutuksen järjestämistä varten tarvittavat tiedot (arviointiin liittyvä data mukaan lukien) DigiOne-alustalle.

8.10 Koulutuksen järjestäjät voivat luovuttaa DigiOne-alustalle kerääntynyttä tietoa tutkimuskäyttöön.

Tahtotilana on, että [tutkimustahot](#) saavat hyödynnettyä mahdollisimman helposti DigiOne-alustalle kertyvää dataa tutkimuskäyttöön. Koulutuksen järjestäjillä on oikeus päättää tutkimuslupakäytännöistään lakien puitteissa.

Lähtökohtaisesti tietojen luovuttaminen perustuu koulutuksen järjestäjän antamaan tutkimuslupaan. Tarvittaessa oppijalta tai huoltajalta pyydetään suostumus, mikäli henkilö on tunnistettavissa.

Anonyymien datan hyödyntämiseen ei tarvita oppijan tai hänen huoltajansa suostumusta. Anonyymeillä tiedoilla tarkoitetaan tietoja, jotka eivät liity tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön.

Tutkimustahoilla ei ole oikeutta luovuttaa data edelleen kolmansille osapuolille tai käyttää muuhun tarkoitukseen kuin siihen, mihin se on luovutettu. Tutkimustahot voivat julkaista [anonymisoitua dataa](#) pohjautuvat tulokset sekä hyödyntää tuloksia muissa tutkimuksellisissa yhteyksissä.

8.11 Datan kaupallinen hyödyntäminen rajataan pois toiminnan alkuvaiheessa.

DigiOne-alustalle kertyvää dataa ei ole tarkoitus käyttää toistaiseksi muihin kaupallisiin tarkoituksiin kuin alustalla olevien tai alustalle kehitettävien palveluiden tarjoamiseen koulutuksen järjestäjälle DigiOnen kautta. Datan kaupalliseen hyödyntämiseen liittyvä lainsäädäntö ja soveltamisen käytännöt ovat vasta muotoutumassa.

Jos dataa päätettäisiin hyödyntää kaupallisesti, siihen liittyvä päätös tehdään erikseen DigiOnessa mukana olevien koulutuksen järjestäjien toimesta. Lainsäädännön mukaisesti koulutuksen järjestäjä ei kuitenkaan voi hyödyntää henkilötietoja sisältävää dataa kaupallisesti.

9 DigiOne-palveluiden ja sisältöjen kehittäminen

9.1 Palvelualustalla noudatetaan kansallisia ja kansainvälisiä yhteentoimivuuden periaatteita ja käytäntöjä, jotka mahdollistavat yhteentoimivuuden kuntien, valtion ja muiden julkisten ja yksityisten toimijoiden välillä sekä kolmannen sektorin kanssa.

Kansallisten ja kansainvälisten periaatteiden ja käytäntöjen noudattamisella tarkoitetaan julkisen hallinnon [yhteentoimivuuden linjauksien](#), [menetelmien](#), sekä opetusalan [kansainvälisten standardien](#) hyödyntämistä soveltuvin osin.

Ekosysteemin osapuolille muodostetaan kehitysyöryhmiä, joihin osallistumalla kunnat, palveluntuottajat ja muut alan toimijat pystyvät vaikuttamaan standardien, kansallisten käytänteiden ja mallien rakentamiseen. Tarkempi toimintamalli tullaan kuvaamaan [DigiOnen hallintamallissa](#), joka määritellään hankkeen aikana.

9.2 DigiOne tarjoaa testidatan sekä API-rajapinnat, joihin kaupalliset ja ei-kaupalliset palveluiden tuottajat, koulutuksen järjestäjät ja muut alan toimijat voivat liittyä.

DigiOne tarjoaa [API-rajapinnat](#), joiden avulla kaupalliset ja ei-kaupalliset palveluiden tuottajat, koulutuksen järjestäjät ja muut alan toimijat voivat liittää palvelunsa DigiOne-alustaan ja sen muihin palveluihin.

DigiOne-palvelualustan rajapinnat noudattavat kansainvälisiä avoimia standardeja, jotka luovat yhdenvertaiset mahdollisuudet kaupallisten palveluiden tuottajille, yleiset tietosuojasetukset huomioiden.

DigiOne-palvelualustan rajapintojen dokumentaatio on käytössä kaikille testi- ja kehitysympäristöön tunnistautuneille. DigiOne palvelualustan testi- ja kehitysympäristön käyttöön vaaditaan [API-avaimet](#), joiden avulla liittyjä tunnistetaan. DigiOne palvelualustan tuotantokäyttöön vaaditaan sopimukset, joilla saa tuotannon API-avaimet.

DigiOne-palvelualustaan [testi- ja kehitysympäristö](#) tarjoaa testidataa palveluiden tuottajille ja helpottaa palveluiden testaamista. Palvelun- ja sisällöntuottajien liittymisprosessi pidetään mahdollisimman kevyenä, jotta se ei rajaa pieniä toimijoita ekosysteemin ulkopuolelle.

9.3 DigiOneen liittyvien palveluiden tulee olla tarpeellisilta osin yhteensopivia DigiOne tietomallin ja määriteltyjen rajapintojen kanssa.

DigiOnessa sitoudutaan ylläpitämään ja päivittämään rajapintoja, jotta ne vastaavat sen hetken standardeja ja mahdollistavat innovatiivisten palveluiden kehittämisen.

Modulaarinen rakenne ja API-rajapinnat mahdollistavat palveluiden jatkuvan kehityksen.

9.4 DigiOne huolehtii kaikista koulutuksen järjestäjän tarvitsemista integraatioista kansallisiin palveluihin.

Kaikki [DigiOne-palvelumalliin](#) kuuluvat integraatiot kansallisiin palveluihin, kuten esimerkiksi Suomi.fi- ja Opintopolku-palveluihin, tehdään DigiOne-alustan kautta. Lähtökohtaisesti integraatioita ei rakenneta suoraan kansallisiin palveluihin kaupallisten palveluiden toimesta. Tällä vältetään moninkertainen integraatioiden toteuttaminen ja saavutetaan sekä tiedon ja toiminnallisuuksien eheys.

9.5. Kaikki uudet DigiOne palvelualustaan liitettävät palvelut rakennetaan pilvipalveluna.

DigiOne palvelualustaan liitettävät palvelut rakennetaan pilvipalveluna. Palveluiden kehittämisessä on huomioitava palveluiden skaalautuvuus ja saatavuus.

Pilvipalvelulla tarkoitetaan palveluna tarjottavaa palvelin pohjaista toteutusta ja selain pohjaista käyttöliittymää tai mobiilisovellusta.

Datan sijaintipaikka määritellään hankintasopimuksissa.

9.6 DigiOne palvelualustalla noudatetaan DigiOnen valintojen mukaisia yhden kirjautumisen periaatteita.

DigiOne tukee MPASSid-tunnistautumista, joka mahdollistaa sujuvan käyttökokemuksen yhden kirjautumisen periaatteella DigiOneen liitettyihin palveluihin.

Huoltajien ja henkilökunnan osalta kirjautumisessa voidaan hyödyntää myös Suomi.fi-tunnistautumista.

Kirjautumisessa hyödynnetään KuntienID-identiteettipalvelua, jonka avulla kertakirjautuminen voidaan toteuttaa DigiOne-palveluihin ja palveluiden ulkopuolisiin järjestelmiin OpenID Connect -standardin mukaisesti.

Muista mahdollisista ratkaisumalleista sovitaan erikseen.

9.7 Koulutuksen järjestäjien identiteetinhallinnan tulee olla yhteensopiva DigiOnen kanssa.

Koulutuksen järjestäjän identiteetinhallinnan yhteensopivuus on edellytyksenä DigiOneen liittymiselle. Henkilöiden yksilöivänä tunnuksena käytetään kansallisesti yksikäsitteistä tunnusta. Ainakin oppijoiden osalta tämä tarkoittaa DigiOne-ekosysteemissä oppijanumeroa, sekä mahdollisesti myös henkilökunnan osalta. MPASSid-rajapinnan tietosisällöllä tarkennetaan henkilön käyttäjäprofiilia.

9.8 DigiOne-ekosysteemissä tavoitteena on tarjota kaikille palveluiden yhdenvertainen käyttö ja sen takaamiseksi kaikissa palveluissa noudatetaan saavutettavuusvaatimuksia

Sisällön ja palveluiden tuottajat sitoutuvat noudattamaan saavutettavuusdirektiiviä ja lakia digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (sis. mm. ajantasaisen WCAG-ohjeistuksen A- ja AA-tasolla kuntalaisille) sopimuksessa erikseen määritellyin ehdoin.

9.9 DigiOne-hankkeessa toteutettava ja DigiOnen omien palveluiden ohjelmistokoodi, rajapinnat, tietomallit ja niitä koskeva dokumentaatio julkaistaan avoimena lähdekoodina viimeistään hankkeen päättyessä.

Edellä mainittu ei koske hankkeen aikana tai sitä ennen tuotettuja Tieran tai kaupallisten toimijoiden tuottamia ja omistamaa lähdekoodia.

Koulutuksen järjestämiseen vaadittavat tiedot on kuvattu avoimissa tietomalleissa Suomi.fi-palvelun Tietomallit-työkalussa.

9.10 Sisällöntuottajien opetusmateriaalien sisältö ei saa olla ristiriidassa valtakunnallisen opetussuunnitelman kanssa.

Tällä pelisäännöllä pyritään varmistamaan, että oppimateriaalin arvopohja on linjassa valtakunnallisen opetussuunnitelman kanssa, eikä sillä ole muita poliittisia, kaupallisia tai ihmisoikeuksia loukkaavia päämääriä.

9.11 DigiOnen kehittämät ja hankkimat palvelut tarjotaan vähintään kolmella kielellä: suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

DigiOnen kehittämät ja hankkimat palvelut tarjotaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Kaupalliset palvelut hankitaan koulutuksen järjestäjän toimesta, ja näiden osalta kielivaatimukset voivat poiketa.

Sanasto

Alustatalousekosysteemi

Alustatalous ekosysteemi muodostuu digitaalisesta palvelualustasta ja sen ympärille muodostuvasta ekosysteemistä. Alustatalous ekosysteemi on keskinäisten riippuvuuksien verkosto, jossa osapuolten autonominen toiminta muodostaa kokonaisuuden, jonka tuottama arvo on merkittävästi suurempi kuin osiensa summa.

Digitaalisella palvelualustalla tarkoitetaan tietoteknistä alustaa ja siihen liittyviä järjestelmiä ja palveluita, joilla eri toimijat – käyttäjät, tarjoajat ja muut sidosryhmät yli organisaatorajojen – harjoittavat yhdessä lisäarvoa tuottavaa toimintaa yhteisten toimintaperiaatteiden mukaisesti. Niitä määrittää vahvasti uusi kumuloituva ja arvoa välittävä voimavara: digitaalinen tieto, data, sekä sen jalostamiseen pyrkivät teknologiat, erityisesti ohjelmistot ja automaatio.

Ekosysteemin muodostavat ne kaikki toimijat, jotka hyödyntävät kyseistä digitaalista alustaa tai hyötyvät siitä välillisesti. DigiOnen tapauksessa ekosysteemin muodostavat käyttäjät, koulutuksen järjestäjät, sisällön- ja palvelun tuottajat, tutkimustahot ja omistajat. Digitaalisia alustoja voidaan integroida keskenään ja dataa voi liikkua niiden välillä. Eri alustojen muodostamat ekosysteemit voivat limittyä tai sulautua yhteen.

Alustatalous ekosysteemi muodostuu digitaalisesta palvelualustasta ja sen ympärille muodostuvasta ekosysteemistä. Alustatalous ekosysteemi on keskinäisten riippuvuuksien verkosto, jossa osapuolten autonominen toiminta muodostaa kokonaisuuden, jonka tuottama arvo on merkittävästi suurempi kuin osiensa summa.

Digitaalisella palvelualustalla tarkoitetaan tietoteknistä alustaa ja siihen liittyviä järjestelmiä ja palveluita, joilla eri toimijat – käyttäjät, tarjoajat ja muut sidosryhmät yli organisaatorajojen – harjoittavat yhdessä lisäarvoa tuottavaa toimintaa yhteisten toimintaperiaatteiden mukaisesti. Niitä määrittää vahvasti uusi kumuloituva ja arvoa välittävä voimavara: digitaalinen tieto, data, sekä sen jalostamiseen pyrkivät teknologiat, erityisesti ohjelmistot ja automaatio.

Ekosysteemin muodostavat ne kaikki toimijat, jotka hyödyntävät kyseistä digitaalista alustaa tai hyötyvät siitä välillisesti. DigiOnen tapauksessa ekosysteemin muodostavat käyttäjät, koulutuksen järjestäjät, sisällön- ja palvelun tuottajat, tutkimustahot ja omistajat. Digitaalisia alustoja voidaan integroida keskenään ja dataa voi liikkua niiden välillä. Eri alustojen muodostamat ekosysteemit voivat limittyä tai sulautua yhteen.

API-avain

API-avain on käyttäjä- ja ympäristökohtainen tunnisteavain, jonka avulla voi luoda yhteyden API-rajapinnan kautta.

API-rajapinta

API-rajapinta (application programming interface) eli ohjelmointirajapinnan avulla eri ohjelmat voivat tehdä pyyntöjä ja välittää tietoja keskenään.

DigiOne

Kasvatuksen ja koulutuksen digitaalinen palvelualusta ja sen ympärille muodostuva ekosysteemi (alustan omistajat, käyttäjät, koulutuksen järjestäjät, palveluiden ja sisällöntuottajat sekä tutkimustahot). DigiOne palvelualusta sisältää DigiOne alustan ja alustaan integroidut palvelut; itse kehitettävät palvelut, kaupalliset palvelut, ei-kaupalliset palvelut ja avoimella lähdekoodilla tuotetut palvelut sekä kokoava käyttöliittymä ja käyttöliittymät kaikkiin palveluihin.

DigiOne-ekosysteemi

DigiOne-ekosysteemin muodostavat seuraavat toimijat: käyttäjät, koulutuksen järjestäjät, sisällön tuottajat, palveluiden tuottajat, tutkimustahot ja DigiOnen omistajat. Lisäksi ekosysteemiin voivat kuulua myös erilaiset toimijat, jotka eivät liity suoraan DigiOnea alustaan, mutta toimivat kiinteässä yhteistyössä alustaan liittyvien toimijoiden kanssa.

DigiOnen hallintamalli

DigiOnen hallintamallissa kuvataan käytössä olevat tai suunnitellut toimintatavat, prosessit ja ohjeistukset, sekä näihin liittyvät roolit ja vastuut, joiden avulla ekosysteemiä johdetaan ja ohjataan. Hankkeen aikainen hallintamalli on määritelty mukana olevien kaupunkien ja Kuntien Tieran yhteistyösopimuksessa. Ylläpito- ja kehitysvaiheen hallintamalli tullaan määrittelemään ennen hankkeen päättymistä, huomioiden yhteistyö kaikkien ekosysteemin tahojen kanssa.

DigiOnen omistajat

DigiOnen omistajat ovat kehittäjäkunnat Espoo, Lahti, Jyväskylä, Tampere, Turku, Oulu ja Vantaa sekä Kuntien Tiera. Hankevaiheen jälkeen Kuntien Tiera toimii omistajien eli DigiOnessa mukana olevien kuntien edustajana.

DigiOne-palvelualusta

DigiOne palvelualusta sisältää DigiOne alustan (integraatioalusta, tietoaalusta, ydintietojen hallinta sekä kehitys- ja testiympäristö) ja alustaan integroidut itse kehitettävät, kaupalliset, ei-kaupalliset ja avoimella lähdekoodilla tuotetut palvelut sekä käyttöliittymät näihin.

Dynaaminen hankintajärjestelmä

Dynaaminen hankintajärjestelmä on täysin sähköinen hankintamenettely, joka on avoin kaikille soveltuvuusehdot täyttävälle tarjoajille koko keston ajan. Tarjoajilta ei peritä maksuja dynaamiseen hankintajärjestelmään osallistumisesta ja tarjoajat voivat vapaasti valita mihin dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä toteutettaviin kilpailutuksiin jättävät tarjouksensa.

Huoltaja

Huoltaja tarkoittaa henkilöä, joka vastaa lapsen hoidosta, kasvatuksesta, valvonnasta ja muusta huolenpidosta. Vanhempi, vanhemmat tai muu henkilö jolle vanhempien sijaan uskottu lapsen huolto.

Integraatioalusta

Integraatioalusta mahdollistaa opetustoimen tietojen migraation, integroinnin ja tiedonsiirron rajapintojen hallinnan avulla.

Koulutuksen järjestäjä

DigiOne-hankkeessa käytetään opetuksen järjestäjästä ja koulutuksen järjestäjästä yhteisnimitystä koulutuksen järjestäjä. Koulutuksen järjestäjällä tarkoitetaan tahoa, jonka tehtävänä on järjestää koulutusta. Koulutustehtävä määritellään laissa (perusopetus) tai opetusministeriön tai vastaavan viranomaisen antamassa koulutuksen järjestämis- tai ylläpitämisluvassa. Koulutuksen järjestäjät ovat yleensä kuntia, kuntayhtymiä, yksityisiä yhteisöjä ja säätiöitä. Kunnalla tai kuntayhtymällä voi olla useampi koulutuksen järjestämislupa. Kaikilla Suomen kunnilla on velvollisuus järjestää perusopetusta, ja ne ovat siten automaattisesti opetuksen järjestäjiä.

Käyttäjät

DigiOnen käyttäjiä ovat oppijat, huoltajat, opettajat, rehtorit ja muut koulujen ja oppilaitosten henkilökunnan edustajat sekä virastojen työntekijät.

Markkinapaikka

Tarkoittaa DigiOne palveluiden digitaalista selaus- ja hankintapaikkaa, jota kautta eri tahot voivat selata DigiOne ekosysteemiin hyväksytyjä palveluita ja ottaa niitä tarpeen mukaan käyttöönsä. Markkinapaikan kehitys ei sisälly DigiOne hankkeeseen, mutta tavoitteena on, että se olisi tulevaisuudessa osana DigiOne palvelualustaa.

Opettaja

Henkilö, jonka tehtävänä on opettaminen.

Oppija

Oppijalla tarkoitetaan näissä pelisäännöissä perusopetuksen oppilasta sekä lukiokoulutuksen opiskelijaa.

Oppilaitos

Opetusta antava organisaatio, esim. lukio tai peruskoulu.

Paikallinen opetussuunnitelma

Paikallinen opetussuunnitelma perustuu valtakunnalliseen opetussuunnitelmaan, jota on täydennetty kunta- ja koulukohtaisilla lisäyksillä.

Palvelu

Palvelu on olemassa oleva tai hankkeen aikana kehitettävä tai hankittava järjestelmä tai sovellus. Palvelu on suuruusluokaltaan sen kokoinen, että se kannattaa ottaa kehitykseen itsenäisenä kokonaisuutena – ei liian vaatimaton, eikä liian mittava. Palvelu voi tuottaa järjestelmän taustatoiminnallisuuksia, joita voidaan hyödyntää DigiOne kokonaisuudessa. Valmis palvelu kattaa järjestelmän lisäksi myös käyttöönoton, tuen ja ylläpidon sekä niihin liittyvän hallinnan ja dokumentaation.

Palvelukokonaisuus

DigiOne palvelukokonaisuudella tarkoitetaan joukkoa toimintoja, jotka on ryhmitelty yhteen tiettyjen kriteerien perusteella.

Palvelumalli

DigiOne palvelumallilla tarkoitetaan tarjottavien palveluiden ryhmittelyä ja vastuunjakoa eri palvelutarjoajien kesken. Palvelumallissa palvelut on jaettu kolmeen ryhmään: DigiOne palveluihin, DigiOne vaikutteisiin kaupallisiin palveluihin ja muihin kaupallisiin palveluihin.

Palveluntuottaja

Palvelualustan palveluiden tuottajia ovat yritykset, julkisen hallinnon digitaalisten palveluiden tuottajat sekä ei-kaupallisia palveluita tuottavat organisaatiot.

Puitejärjestely

Hankintalaissa puitejärjestely on määritelty valmiiksi kilpailutetuksi sopimuskokonaisuudeksi, joka tehdään yhden tai useamman toimittajan sekä hankintayksikön välille. Puitejärjestelyssä sovitaan yleiset hankintasopimuksia koskevat ehdot, kuten hankinnan kohde, hinnat sekä osapuolten vastuut ja velvoitteet.

Rajapinta (API)

API = Tietojärjestelmän rajapinta (API - Application programming interface)

Rekisteröity

Tietosuojaan näkökulmasta rekisteröidyllä tarkoitetaan käyttäjää, jota koskevia tietoja käsitellään, kuten esimerkiksi oppijaa tai hänen huoltajaansa.

Sisällöntuottaja

Palvelualustan sisällöntuottajia ovat muun muassa kaupalliset toimijat, kuten kustantajat ja muut oppimateriaalien ja pelien tuottajat, sekä ei-kaupalliset tuottajat ja jakelijat.

Testaus- ja kehitysympäristö

Testaus- ja kehitysympäristön eli ”hiekkalaatikon” avulla palveluntarjoajat voivat testata DigiOne palveluita ja kehittää omia palveluitaan DigiOne yhteensopiviksi.

Tiedolla johtaminen

Digione alustasta tai palveluista saadun tiedon/datan hyödyntäminen päätöksen tekoon ja johtamiseen.

Tiedon anonymisointi

Anonymisointi tarkoittaa henkilötietojen poistamista kerätyistä tiedoista niin, että henkilöä ei enää voida tunnistaa niistä. Tiedot voidaan esimerkiksi karkeistaa yleiselle tasolle, muuttaa tilastolliseen muotoon tai muuhun sellaiseen muotoon, etteivät yksittäistä henkilöä koskevat tiedot ole enää tunnistettavassa muodossa. Tietoa tulee muokata tai muuttaa niin, että rekisterinpitäjä tai muu ulkopuolinen taho ei voi hallussaan olevilla tiedoilla muuttaa tietoja takaisin tunnistettaviksi.

Tiedon pseudonymisointi

Pseudonymisointi tarkoittaa, että henkilötietoja ei voida enää yhdistää tiettyyn henkilöön käyttämättä lisätietoja, joita säilytetään erillään henkilötiedoista. Koska henkilö voidaan edelleen tunnistaa pseudonymisoidusta aineistosta lisätietojen avulla, toiminnan järjestäjän on huomioitava henkilötietojen käsittelyä koskevat velvoitteet myös silloin, kun oppijan tai heidän huoltajiensa tiedot on pseudonymisoitu. Pseudonymisointia käytetään yleensä tutkimustoiminnassa ja tilastoinnissa. (Lähde: [Opetushallituksen Tietosuojaopas](#))

Tietoalusta

Tietoalustan avulla hallitaan opetustoimen ydintietoja ja mahdollistetaan tiedolla johtaminen tietovarastoinnin avulla.

Tutkimustahot

Palvelualustan tutkimustahoihin kuuluvat esimerkiksi yliopistot, korkeakoulut ja tutkimuslaitokset. Tavoitteena on, että DigiOne tarjoaa tutkimustahoille reaaliaikaista ja monipuolista aineistoa tutkimuksiin, joiden tuloksia käytetään hyödyksi esimerkiksi oppimisen tukemisessa ja tiedolla johtamisessa.

Valtakunnallinen opetussuunnitelma

Valtakunnallinen suunnitelma siitä, miten opetus järjestetään. Opetussuunnitelmasta käytetään lyhennettä OPS.

Ydinpalvelut

DigiOnen palvelut on määritelty palvelumallissa. DigiOnen ydinpalveluita ovat:

- Oppilaitoshallinta ja vuosisuunnittelu
- Luku- ja työjärjestysten hallinta
- Opetuksen suunnittelu ja arvioinnin dokumentointi
- Kodin ja koulun yhteistyö
- Hakeminen, dokumentointi ja päätöksenteko
- Kokoava käyttöliittymä